Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

LAUSUNTO
Isn Katri Aho

9.3.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI TIETTYJEN EUROOPAN UNIONIN JA KANSALLISTEN MAATALOUDEN TUKIEN TOIMEENPANOSTA ANNETUN LAIN 10 §:N, EUROOPAN UNIONIN SUORISTA VILJELIJÄTUISTA ANNETUN LAIN 6 JA 8 §:N JA ERÄISTÄ MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KORVAUKSISTA ANNETUN LAIN 5 §:N MUUTTAMISESTA (HE 178/2025 VP)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriön asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 178/2025 vp). Pyydettynä lausuntona maa- ja metsätalousministeriö esittää seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia (1334/2022), jäljempänä *toimeenpanolaki*, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettua lakia (1332/2022), jäljempänä *suorien viljelijätukien laki*, ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettua lakia (1333/2022).

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian alkuvuonna 2026. Suorien viljelijätukien lakiin ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen mainittuihin lakeihin ehdotettujen muutosten voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovellettaisiin lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Toimeenpanolaki

Toimeenpanolain 10 §:ää (Kunta) ehdotetaan ensinnäkin muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentin 4 kohtaa täydennettäisiin ja tarkennettaisiin selvyyden vuoksi siten, että kunta tekisi päätöksen myös sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän yhdistämisestä viitemäärän siirtämisen ja jakamisen lisäksi. Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 10 f §:ssä (Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden viitemärän siirtäminen ja lakkauttaminen) säädetään viitemäärien yhdistämisestä ja mainitun pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin muun muassa yhdistämisen edellytyksistä

Toimeenpanolain 10 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien tehtäviin kirjattaisiin selkeyden vuoksi myös se, että kunta tekisi päätöksen pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia, palkkiota tai korvauksia koskevien hakemusten yhdistämisestä

tilanteessa, jossa tukien hakija on katsottava yhdeksi tuenhakijaksi (tilaksi) tukihakemusten määrästä riippumatta. Tehtävä ei olisi kunnille uusi, mutta käytännössä on esiintynyt epäselvyyttä toimivaltaisesta viranomaisesta tukihakemusten yhdistämisen osalta.

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa sitä, että tähän hallituksen esitykseen sisältyvässä em. ehdotuksessa on kyse ainoastaan viranomaistehtävän hoitamisesta eli toisin sanoen lain selkeyttämisestä toimivaltaisen viranomaisen osalta. Siitä tilanteesta, milloin tuen hakija tai hakijat katsotaan yhdeksi tuenhakijaksi eli toisin sanoen yhdeksi tilaksi, säädetään Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukijärjestelmien osalta nk. suunnitelma-asetuksen[1] 3 artiklan 2 kohdassa seuraavasti: ”*tilalla* tarkoitetaan kaikkia viljelijän[2] johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia maataloustoimintaan käytettäviä yksiköitä”.

Suorien viljelijätukien laki

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 §:n (Tukikelpoinen ala) 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi tukikelpoisen alan hallinnan osalta siten, että tukikelpoisen alan olisi oltava aktiiviviljelijän hallinnassa Euroopan unionin suoria viljelijätukia koskevan vuosittaisen yhtenäishakemuksen viimeisestä jättämispäivästä hakemuksen viimeiseen mahdolliseen muutospäivään. Tukikelpoisella alalla tarkoitetaan sitä maatalousmaan alaa, jota käytetään maataloustoimintaan sinä vuonna, kun kyseistä tukea haetaan. Viime vuosia päivä, jolloin edellä mainittu hakemus on voitu viimeistään jättää, on ollut noin kesäkuun puolivälissä. Hakemuksen viimeinen mahdollinen muutospäivä on puolestaan pääsääntöisesti 15 kalenteripäivää ennen tuen ennakkomaksua tai ensimmäistä maksuerää.

Ehdotetulla muutoksella yhdenmukaistettaisiin tukikelpoisen alan hallinta-aikaa koskevia säännöksiä eri lakien (suorien viljelijätukien laki, eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettu laki ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettu laki) nojalla myönnettävien pinta-alaperusteisten tukien osalta. Ehdotettu tukikelpoisen alan hallintaa koskeva muutos selkeyttäisi hallintavaatimusta myös tuenhakijan kannalta.

Suorien viljelijätukien lain 8 §:n (Pysyvän nurmen ennallistamisvelvollisuus) 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin lainsäädännön muutoksen johdosta siten, että pysyvien nurmien ennallistamismenettely otettaisiin käyttöön, jos pysyvän nurmen ala vähenee koko valtakunnan tasolla vuoden 2018 viitealaan verrattuna yli kym-

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta

[2] Suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan *viljelijällä* tarkoitetaan: ” sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää riippumatta siitä, millainen ryhmän ja sen jäsenten oikeudellinen asema on kansallisen oikeuden mukaisesti, jonka tila sijaitsee perussopimusten alueellisella soveltamisalalla, siten kuin se määritellään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 52 artiklassa yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 ja 355 artiklan kanssa, ja joka harjoittaa jäsenvaltioiden määrittämää tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaista maataloustoimintaa”

menen prosenttia nykyisin viiden prosentin sijaan. Ehdotus perustuu nk. yksinkertaistamisasetukseen[3] ja sen johdosta tehtyihin muutoksiin Euroopan unionin lainsäädännössä. Suorien viljelijätukien lain 8 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvosto päättää yleisistunnossa ennallistamismenettelyn käyttöönottamisesta ja käytöstä poistamisesta sekä pysyvän nurmen muuhun käyttöön siirtämisen rajoittamisesta. Ennallistamisvelvoite tarkoittaa sitä, että kun ennallistamismenettely otetaan käyttöön, viljelijälle voidaan tällöin asettaa velvoite palauttaa muuhun käyttöön siirrettyä pysyvää nurmea vastaava pinta-ala pysyväksi nurmeksi.

Maa- ja metsätalousministeriö tuo lisäksi eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan tietoon sen, että vaikka ennallistamisvelvollisuus on sisältynyt lainsäädäntöön vuodesta 2015 lukien, ennallistamisvelvoitetta ei ole tarvinnut ottaa Suomessa käyttöön.

Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettu laki

Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 7 §:n 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi eräiden ympäristökorvausten (maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskeva ympäristösopimus ja kosteikkojen hoitoa koskeva ympäristösopimus) perusteena olevien ympäristösopimusten hallinnollisen tarkastuskäynnin tekemisen ajankohdan osalta. Ehdotuksen mukaan hallinnollinen tarkastuskäynti olisi jatkossa tehtävä ennen kuin edellä mainittujen ympäristösopimusten perusteella maksetaan ympäristökorvauksen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksu. Mainittujen ympäristösopimusten perusteella maksettavan ympäristökorvauksen loppumaksu on maksettu hakuvuotta seuraavan vuoden kesäkuussa.

Voimassa oleva säännös hallinnollisen tarkastuskäynnin tekemisajankohdasta (ennen kuin sopimuksen perusteella maksetaan ympäristökorvausta toisesta sopimusvuodesta) on osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi. Ehdotuksella pyritään muun muassa varmistamaan sitä, ettei tuenhakijalle aiheudu esimerkiksi takaisinperintätilannetta, kun hallinnollinen tarkastuskäynti on suoritettu ennen korvauksen loppumaksua. Hallinnollisen tarkastuskäynnin yhteydessä voidaan esimerkiksi todeta, että osa ympäristösopimukseen haetusta alasta ei täytä sopimuksen ehtoja, jolloin sopimusala pienenee alkuperäisestä haetusta sopimusalasta.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/2649 asetuksen (EU) 2021/2115 muuttamisesta ehdollisuusjärjestelmän, suorien tukien muodossa olevien interventiotyyppien, tiettyjen alojen ja maaseudun kehittämisen interventiotyyppien ja vuotuisten tuloksellisuuskertomusten osalta sekä asetuksen (EU) 2021/2116 muuttamisesta maksujen keskeyttämisen, vuotuisen tuloksellisuuden tarkastamisen ja hyväksymisen sekä valvonnan ja seuraamusten osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/2649